

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

07.04.2024 शनिवासरः वि.सं. २०८० चैत्रकृष्णपक्षः त्रयोदशी चैत्र 25 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-166

हिमाचलनिर्वाचनम्

राज्यसभानिर्वाचनं निरस्तं
कर्तव्यम्। अभिषेक
मनुसिंघवी उच्चन्यायालये
याचिकां प्रविष्टवान्

भाजपा अध्यक्षः

जगतप्रकाशनड्डा सहितं
पञ्च नवीनैः सदस्यैः
राज्यसभा सदस्यत्वेन
शपथं ग्रहीतम्

वेदेषु

सूर्यकिरणचिकित्सा
विधिः
नानाविधाः रोगाः
सूर्यकिरणैः नश्यन्ति।

प्रमुखाः वार्ताः

काङ्ग्रेसदलः देशे
लोकतन्त्रस्य

संविधानस्य च उद्धाराय
युद्धं कुर्वती अस्ति-
काङ्ग्रेसदलाध्यक्षः

काङ्ग्रेसस्य राष्ट्रियाध्यक्षः मल्लिकार्जुनखर्गे
उक्तवान् यत् काङ्ग्रेसः देशे लोकतन्त्रस्य
संविधानस्य च उद्धाराय युद्धं कुर्वती अस्ति।
जयपुरे दलस्य निर्वाचनकार्यक्रमं सम्बोधयन्
काङ्ग्रेसप्रमुखः अवदत् यत् काङ्ग्रेसदलेन
स्वशासनस्य ५५ वर्षेषु विकासाय कार्यं
कृतम्, आधारभूतसंरचना निर्मितवती, IIT,
IIM इत्यादीनि संस्थानि निर्मितवती किन्तु
काङ्ग्रेससर्वकारेण कृतानां कार्याणां
भाजपा श्रेयः गृह्णाति।

खर्गेमहोदयः भाजपायाः उपरि 'गारण्टी'
इति शब्दस्य चौरस्य विषये अपि आरोपं
कृत्वा उक्तवान् यत् काङ्ग्रेससर्वकाराः तेषु
राज्येषु गारण्टीः (वचनम्) इति पूर्यन्ति यत्र
सा शासनं करोति। सः अवदत् यत् काङ्ग्रेसः
५५ वर्षेषु कृतस्य कार्यस्य लेखानुरूपं दातुं
सज्जः अस्ति। सभां सम्बोधयन् वरिष्ठा
काङ्ग्रेसनेत्री तथा पूर्वपक्षाध्यक्षा सोनिया
गान्धी घोषणा कृतवती यत् विगतदशवर्षेभ्यः
देशः एकस्य सर्वकारस्य हस्ते अस्ति यः
वृत्त्यावसराणां हानिः, महर्घता,
आर्थिकसंकटं, असमानतां च प्रवर्धयितुं न
कोऽपि शिलाखण्डः त्यक्तवान्। सः अवदत्
यत् देशः कतिपयानां सम्पत्तिः नास्ति,
सर्वेषामेवास्ति।

सुभाषितम्

मात्रा समं नास्ति शरीरपोषणं
चिन्तासमं नास्ति शरीरशोषणं।
मित्रं विना नास्ति शरीर तोषणं
विद्यां विना नास्ति शरीरभूषणं॥

भावार्थः- संतुलित जीवन के समान
शरीर का पोषण करने वाला दूसरा नहीं
है, चिन्ता के समान शरीर को सुखाने
वाला दूसरा नहीं है, मित्र के समान शरीर
को आनंद देने वाला दूसरा नहीं है और
विद्या के समान शरीर का दूसरा कोई
आभूषण नहीं है।

हिमसंस्कृतवार्ताः, अमितशर्मा

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

भारतीय-साम्यवादी-
दलेन लोकसभा-
निर्वाचनार्थं दलस्य
घोषणापत्रं प्रकाशितम्

भारतेन फिलीस्तीन-सम्बद्धस्य यूएनएचआरसी-
संकल्पस्य समर्थनं कृतम्, तस्य पक्षे मतदानमपि कृतम्

हिमसंस्कृतवार्ताः नरेशमलोटिया

इजरायल-हमास-देशयोः मध्ये प्रचलति युद्धे
इदानीं पर्यन्तं सहस्राः जनाः मृताः सन्ति, लक्षशः
जनाः च स्वगृहात् विस्थापिताः अभवन्।
संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य मानवाधिकारपरिषद्
फिलीस्तीन-नागरिकाणां आत्मनिर्णयस्य
अधिकारस्य समर्थनार्थं प्रस्तावं प्रवर्तयति स्म।

“यूएनएचआरसी” इत्यस्मिन्
प्रस्तावानन्तरं भारतं
तदनुमोदितवान्, तस्य पक्षे
मतदानं च कृतवान्

संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य मानवाधिकारपरिषद् शुक्रवासरे
एकं प्रस्तावं प्रस्तुतवती, यस्मिन् 'फिलीस्तीन-

प्रधानमन्त्री, भाजपा-वरिष्ठनेता च नरेन्द्रमोदी पुनः एकवारं
देशे एनडीए-सर्वकारस्य निर्माणस्य विश्वासं प्रकटितवान्

(हिमसंस्कृतवार्ताः- प्रवीणकुमारः) प्रधानमन्त्री,
भाजपा-वरिष्ठनेता च नरेन्द्रमोदी देशे पुनः एकवारं
एनडीए-सर्वकारस्य निर्माणस्य विश्वासं प्रकटयन्
तृतीयकार्यकालस्य प्रथमशतदिनेषु अधिकाः प्रमुखाः
निर्णयाः क्रियन्ते इति च अवदत्। गतदिवसे
पुष्करनगरे भाजपा प्रत्याशीनां पक्षे जनसभां
सम्बोधयन् श्री मोदी इत्यनेन उक्तं यत्
विगतदशवर्षेषु कृता कार्यवाही दृष्टान्त एव। अद्यापि
बहु अवशिष्टम् अस्ति। काङ्ग्रेसेन प्रकाशितं घोषणापत्रं
'असत्यस्य पुटम्' इति उक्त्वा श्री मोदी उक्तवान् यत्
एतत् काङ्ग्रेसं उजागरयति इति। सः अवदत् यत्
काङ्ग्रेस-घोषणापत्रस्य प्रत्येकं पृष्ठं भारतस्य
अङ्गविच्छेदस्य गन्धं उत्पादयति।

श्री मोदी उक्तवान् यत् काङ्ग्रेसः निर्वाचनं जेतुम्
सभां न करोति, भ्रष्टानां उद्धाराय एव करोति। परन्तु
भ्रष्टाचारविरुद्धं युद्धं निरन्तरं भविष्यति। श्री मोदी
इत्यनेन उक्तं यत् २०१७ तमवर्षपर्यन्तं भारतं
विकसितराष्ट्रं कर्तव्यम् अस्ति। एतत् तदा एव
भविष्यति यदा देशस्य अर्धजनसंख्यायाः सहभागिता
विस्तारिता भविष्यति। सः अवदत् यत् मातृ-
भगिनी-पुत्र्याः सुखं, सम्मानं, सुरक्षां, समृद्धिः च
'मोदी-प्रतिश्रुतिः' इति। महिलाधिकारार्थं
स्वसर्वकारेणगृहीतनिर्णयानां गणनां कुर्वन् श्री मोदी
अवदत् यत् यः कदापि द्विचक्रिकायाः चालानं कर्तुं
न शक्नोति, सः अद्य ग्रामे झोन्-यानं चालयति।

श्री मोदी इत्यनेन उक्तं यत् २०१४ तमे वर्षे देशे
पूर्णबहुमतेन सर्वकारः सत्तां प्राप्तवान् ततः परं बृहत्
परिवर्तनं प्रारब्धम्। सः अवदत् यत् भारतं समुद्रे
बृहत् सेतुनिर्माणं कुर्वन् अस्ति। पर्वतेषु
कंदरानिर्माणं कृत्वा सीमायाः सुरक्षा वर्धिता
अस्ति। श्री मोदी इत्यनेन उक्तम् यत् राजस्थाने
काङ्ग्रेसस्य शासनकाले प्रश्नपत्रविच्छेद, माफिया,
लुण्ठस्य भागः च इति सूचनाः आगताः। केवलं
नकारात्मककारणात् राजस्थानस्य चर्चा आरब्धा
। परन्तु भाजपासर्वकारस्य आगमनानन्तरं
प्रश्नपत्रमाफियाविरुद्धं कठोरकार्याणि क्रियन्ते। सः
अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण शतदिनान्तरे वर्षाणां
यावत् लम्बितस्य ईआरसीपी-विषये सहमतिः कृता
अस्ति। ईआरसीपी राजस्थानस्य विशालेषु क्षेत्रेषु
जलसंकटस्य समाप्तिम् कर्तुं गच्छति। मुख्यमन्त्री
भजनलालशर्मा अपि कार्यक्रमं सम्बोधितवान्।

भारतीय-साम्यवादी-दलस्य महासचिवः डी
राजा नवदिल्लीनगरे लोकसभानिर्वाचनार्थं
दलस्य घोषणापत्रं प्रकाशितवान्।
घोषणापत्रे पुरातनपेंशनयोजनायाः
पुनर्स्थापनं, नागरिकतासंशोधनाधिनियमस्य
(सीएए) निरसनस्य, निजीक्षेत्रे आरक्षणस्य
कार्यान्वयनस्य, समानतायाः आधारेण
सार्वजनिकक्षेत्रस्य अग्रेसरणस्य च प्रतिज्ञा
अस्ति। दलं सर्वेभ्यः सुलभतया
सुलभस्वास्थ्यशिक्षायाः कृते एतेषु क्षेत्रेषु
आधारभूतसंरचनायाः अधिकवित्तपोषणस्य
आग्रहं करिष्यति तथा च परिसीमनं
जनगणनाखण्डं च हत्वा महिला
आरक्षणस्य तत्कालं कार्यान्वयनम्। दलम्
मनरेगा अन्तर्गतं न्यूनतमं वेतनं ७००,
कार्यदिनानि २०० दिवसान् यावत्
वर्धयिष्यति। पत्रकारैः सह वदन् डी राजा
अवदत् यत् एते सामान्यनिर्वाचनाः देशस्य
भविष्यस्य च कृते अतीव महत्त्वपूर्णाः
सन्ति। सः नरेन्द्रमोदीसर्वकारेण
शुभदिनानां प्रतिज्ञां न पूर्यति इति आरोपं
कृतवान्

राष्ट्रिय अन्वेषणसंस्थायाः
उत्तरप्रदेशे बिहारे च
अनेकस्थानेषु अन्वेषणम्

भारतीय-कम्युनिस्टदलेन भारतविरोधी
षड्यंत्रप्रकरणस्य सन्दर्भे राष्ट्रिय
अन्वेषणसंस्थायाः उत्तरप्रदेशे बिहारे च
अनेकस्थानेषु अन्वेषणम्। उत्तरप्रदेशस्य
आतङ्कवादविरोधीदले पञ्जीकृते प्रकरणे
एनआईए इत्यनेन राज्यस्य बलियामण्डले
एकादशस्थानेषु, बिहारस्य कैमूरमण्डले
एकस्मिन् स्थाने अभियुक्तानां संदिग्धानां च
परिसरस्य अन्वेषणं कृतम्। अस्मिन् काले
एजेन्सी इत्यनेन मोबाईलयन्त्रम्, सिमकार्ड-
मेमोरीकार्ड च इत्यादीनि अनेकानि
अभियन्त्राणि अपि च आरोपपत्राणि
प्राप्तानि। एतावता एनआईए-अनुसन्धानस्य
अनुसारं प्रतिबन्धितसङ्गठनं उत्तरप्रदेश-
उत्तराखण्ड-दिल्ली-पञ्जाब-हरियाणा-
हिमाचलप्रदेशसहितस्य देशस्य उत्तरक्षेत्रेषु
स्वस्य उपस्थितिं पुनः सक्रियं कर्तुं प्रयत्नं
कुर्वन् अस्ति।

राज्यसभानिर्वाचनं निरस्तं कर्तव्यम्। अभिषेक मनुसिंघवी उच्चन्यायालये याचिकां प्रविष्टवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

सर्वोच्चन्यायालयस्य वरिष्ठः अधिवक्ता अभिषेक मनुसिंघवी हिमाचलप्रदेशस्य उच्चन्यायालये राज्यसभा- निर्वाचनप्रक्रियायै आह्वानम् दत्तवान्। अभिषेकः मनुसिंघवी व्यक्तिगतरूपेण हिमाचलप्रदेश- उच्चन्यायालयं प्राप्य याचिकां प्रविष्टवान्। अस्यां याचिकायां उक्तं यत् द्रा ऑफ़ लॉट्स इत्यस्य यस्य नियमस्य आधारेण सः निर्वाचनं पराजितवान् तस्य नियमः दोषपूर्णः अस्ति।

सः उच्चन्यायालयात् एतत् निर्वाचनं निरस्तं कर्तुम् आग्रहम् उत्पादितवान् अस्ति। अभिषेक मनुसिंघवी इत्यस्य पक्षतः प्रविष्टयाचिकायाम् उक्तं यत् यस्य व्यक्तेः नाम चिटिका-मध्ये दृश्यते सः निर्वाचनं पराजयेत्। न तादृशः नियमः। केवलं परम्परारूपेण एव व्यवहारे आगतम्। निर्वाचने चिटिकानिर्वाहस्य एतां प्रक्रियां आह्वानं दत्त्वा निर्वाचनस्य निरस्तीकरणस्य आग्रहम् उत्पादितवान्।

६ काङ्ग्रेस-विधायकाः पारमतदानं कृतवन्तः

हिमाचले राज्यसभानिर्वाचनस्य समये षट् काङ्ग्रेसविधायकाः पारमतदानं कृतवन्तः आसन्। यस्य कारणात् भाजपा-काङ्ग्रेस-उभयोः प्रत्याशिनी ३४-३४ मतं प्राप्तम्। तदनन्तरं लॉट-

यूएनएचआरसी-संकल्पे मतदानात् १३ देशाः निवृत्ताः अभवत्

सूचनानुसारं १३ देशाः मतदानात् दूरी कृतवन्तः, २८ देशाः च तस्य समर्थनं कृतवन्तः, षट् देशाः च संकल्पस्य विरुद्धं मतदानं कृतवन्तः। भारतं फ्रान्स-डोमिनिकनगणराज्य- जापानदेशैः च सह संकल्पाय मतदानात् दूरी कृतवान्। इदानीं येषु देशेषु संकल्पस्य पक्षे मतदानं कृतम् तेषु बाङ्गलादेशः, ब्राजीलः, चीनः, इन्डोनेशिया, कजाकिस्तानः, मालदीवः, कतरः, दक्षिण-अफ्रीका च सन्ति, परन्तु अमेरिकादेशः अन्यैः पञ्चभिः देशैः सह इजरायल-फिलीस्तीन- विषये यूएनएचआरसी-संकल्पानां विरुद्धं मतदानं कृतवान्। इदानीं यूएनएचआरसी इत्यनेन फिलीस्तीन-जनानाम् आत्मनिर्णयस्य अधिकारस्य विषये अन्यः संकल्पः स्वीकृतः, परन्तु भारतेन फिलीस्तीन- जनानाम् आत्मनिर्णयस्य अधिकारस्य (राज्यत्वस्य) समर्थनाय मतदानं कृतम्। यूएनएचआरसी शुक्रवासे ५५ तमे परिषद्-सत्रस्य अन्ते एकं प्रस्तावम् अङ्गीकृतवान् यत् गाजा-पट्ट्यां सम्भाव्ययुद्धापराधानां मानवताविरुद्ध-अपराधानां च कृते इजरायल-देशस्य उत्तरदायित्वं दातव्यम् इति। स्वीकृते संकल्पे संयुक्तराष्ट्रसङ्घः इजरायल-देशस्य गाजा-देशे युद्धस्य निन्दां कृतवान्, परन्तु अक्टोबर्-मासस्य ७ दिनाङ्के हमास-सङ्घस्य अपराधस्य वा उल्लेखः नासीत्।

अभिषेक मनुसिंघवी तथा हर्षमहाजनः उभौ ३४-३४ मतं प्राप्तवन्तौ

अवधेयं वर्तते यत् हिमाचलप्रदेशे आयोजिते राज्यसभानिर्वाचने आहत्य ६८ मतेषु काङ्ग्रेसपक्षस्य अभिषेकमनुसिंघवी ३४ मतं, भाजपापक्षस्य हर्षमहाजनस्य अपि ३४ मतं प्राप्तम्। उभयपक्षेषु ३४-३४ मतानाम् अनन्तरं नियमानुसारं चिटिकानिर्गमनं स्वीकृतम्। यस्य नाम चिटिका मध्ये आसीत् सः निर्वाचनं पराजितवान्। अभिषेकः मनुसिंघवी इत्यस्य नाम चिटिका मध्ये आविर्भूतम्। अतः हर्षमहाजनः निर्वाचने विजयं प्राप्तवान्।

द्रा-अन्तर्गतं टॉस इति अभवत्, ततः भाजपाप्रत्याशी हर्षमहाजनः विजयी अभवत्। पारमतदानं कुर्वतां काङ्ग्रेसविधायकानां विरुद्धं दलेन कार्यविधिः कृता, तेषां अयोग्यत्वं च घोषितम्। अस्मिन् काले हिमाचले राजनीतिषु बहु अशान्तिः अभवत्। तदनन्तरं विद्रोही विधायकाः भाजपायां सम्मिलिताः।

नामाङ्कनानन्तरं प्रत्यागमिष्यन्ति भाजपाविद्रोहिणः, शीर्षनेतृत्वे दृष्टिः निहिताः, विधानसभानिर्वाचनेऽपि विघ्नः अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

२०२२ तमस्य वर्षस्य विधानसभानिर्वाचने भाजपा- नामपत्रं न प्राप्य विद्रोहं कृत्वा निर्दलीयरूपेण प्रतिस्पर्धा कृतवन्तः जनाः लोकसभानिर्वाचनस्य नामाङ्कनप्रक्रियायाः समाप्तेः अनन्तरं स्वदलं प्रत्यागन्तुं अवसरं प्राप्स्यन्ति। दलस्य शीर्षनेतृत्वं निर्धारितसमये विद्रोहिणः ग्रहीतुं अनुमोदनं दास्यति। २० तः अधिकाः विद्रोहिणः दलं प्रति प्रत्यागन्तुं भवन्ति। एतेषां कारणात् हिमाचले भाजपा-मिशन-पुनरावृत्तिः विघ्नः अभवत्, तस्मात् सत्तायाः बहिः मतदानं कर्तव्यम् आसीत्।

नामाङ्कनपत्राणां प्रवेशकरणस्य एषा अस्ति अन्तिमतिथिः

हिमाचले लोकसभानिर्वाचनस्य नामाङ्कनपत्रस्य अन्तिमतिथिः मई १४ दिनाङ्कः अस्ति। मतदानं जूनमासस्य प्रथमे दिने अस्ति। परिणामः जूनमासस्य ४ दिनाङ्के आगमिष्यति। भाजपा शीर्षनेतृत्वं सम्प्रति बृहत्राज्येषु प्रचारकार्यं कर्तुं व्यग्रः अस्ति। एतादृशे सति विद्रोहिणां राज्यं प्रति प्रत्यागमनस्य विषयः किञ्चित्कालं यावत् लम्बितम् अस्ति। कथ्यते यत् नामाङ्कनपत्रं प्रविष्टकरणप्रक्रियायाः समाप्तेः अनन्तरं

हिमाचलभाजपादलं निवृत्तानां नेतृणाम् एकां सूचीं निर्मितवान् अस्ति।

इन्दुवर्मा अपि प्रत्यागता

विद्रोहीणां प्रत्यागमनस्य विषयः अनुमोदनार्थं शीर्षनेतृ प्रति प्रेषितम् अस्ति। शीर्षनेतृत्वस्य अनुमोदनानन्तरं सर्वेषां पुनः दले प्रवेशः भविष्यति। इन्दु वर्मा शिमलामण्डलस्य ठियोगतः केवलं त्रिदिवसपूर्वं एव प्रत्यागता। अधुना सोलन-सिरमौर-मण्डलेभ्यः विद्रोहिणां नामानि सूच्यां सन्ति। तदनन्तरं अन्यजनपदेभ्यः विद्रोहिणः स्वदलं प्रत्यागन्तुं करिष्यन्ति। राज्ये जूनमासस्य प्रथमे दिनाङ्के मतदानं भविष्यति।

१० आसनेषु हानिः अभवत्

विधानसभानिर्वाचने असन्तुष्टनेतृणां कारणेन भाजपायाः १० आसनानि पराजितानि आसन्। अत्र निर्वाचने दलं पराजितम् आसीत्। केचन नेतारः नामपत्रस्य कर्तनानन्तरं स्वतन्त्रप्रत्याशित्वेन स्थापिताः आसन्, केचन तु दलस्य विरुद्धं प्रचारं कृतवन्तः। परन्तु तत्कालीनस्य भाजपायाः शीर्षनेतृत्वेन तान् प्रत्यययितुं प्रयत्नः कृतः, परन्तु बहु सफलता न प्राप्ता। अधुना लोकसभानिर्वाचनात् पूर्वं एते नेतारः पुनः दलं प्रति आगमिष्यन्ति।

वनविभागेन प्राप्ताः ५४ वनरक्षकाः, सुन्दरनगरे दीक्षांतसमारोहः अभिषेकः चौधरी इत्यस्मै प्रदत्तं स्वर्णपदकम्

हिमसंस्कृतवार्ता- मण्डी। षड्मासात्मकं प्रशिक्षणपाठ्यक्रमं सम्पन्नं कुर्वतां वनरक्षकाणां ३४ तमस्य समूहस्य दीक्षांतसमारोहस्य आयोजनं शनिवासरे हिमाचलप्रदेशवन-अकादम्यां कृतम्। अस्मिन्नवसरे प्रधानमुख्यवनसंरक्षकः राजीवकुमारः मुख्यातिथिः आसीत्। सः वनरक्षकाणां पथप्रदर्शनस्य अभिवादनं स्वीकृतवान्। हिमाचलप्रदेश- वन- अकादम्याः निदेशकः प्रदीपठाकुरः

मुख्यातिथेः स्वागतम् कृत्वा तस्य समक्षं प्रशिक्षणेन सम्बन्धितं विस्तृतं प्रतिवेदनं प्रस्तुतवान्। मुख्यातिथिः राजीवकुमारः अपि वनरक्षकप्रशिक्षुभिः संकलितां पत्रिकां "पहल" इति विमोचितवान्। षण्मासात्मके प्रशिक्षणपाठ्यक्रमे १२ वनवृत्तेभ्यः ५२ पुरुषाः २ महिलाः च वनरक्षकाः भागं गृहीत्वा सफलतया उत्तीर्णाः इति संयुक्तनिदेशकः सुभाषपराशरः अवदत्। दीक्षांतसमारोहे समग्रतया सर्वोत्तमस्य स्वर्णपदकं वनविभागस्य ऊनायाः अभिषेकचौधरी प्राप्नोत्। वानिक्यां ऊनायाः अभिषेकः, वन्यजीवे जोगिन्दरनगरस्य अर्जुनसिंहः, वनसर्वेक्षणे एवं अभियांत्रिक्यां में ऊनायाः के अभिषेकः चौधरी, वनसंरक्षणे एवं विधौ कुल्लोः अजयः रजतपदकानि प्राप्तवन्तः। मैराथनधावने पालमपुरस्य रोहितकुमारः स्वर्णपदकं, वन्यजीव हमीरपुरस्य अमितकुमारः रजतपदकं, धर्मशालायाः साहिलचौधरी च कांस्यपदकं प्राप्तवान्। वरिष्ठवर्गे डलहौजीतः सुशीलकुमारः स्वर्णपदकं, करसोगतः तरुणकुमारः रजतपदकं, वन्यजीवकाजातः नरेन्द्रकुमारः कांस्यपदकं प्राप्तवान्। पुरुषवर्गे कुनिहारस्य विकासधीमानः सर्वोत्तमक्रीडकेन पुरस्कृतं, महिलावर्गे च डीएफओ रिसर्चतः शकुन्तला, वरिष्ठवर्गे च डलहौजीतः तिलकबहादुरः मुख्यातिथिना स्वर्णपदकेन पुरस्कृताः। मुख्यातिथिः राजीवकुमारः स्वसम्बोधने ३४ तमस्य वनरक्षकवर्गस्य पासिंग आउटपरेड- इत्यस्य अनुशासनस्य च प्रशंसाम् अकरोत्। सः वनरक्षकान् आह्वयत् यत् ते स्वानुभवं अन्यैः सह प्रकटयन्तु वनानां रक्षणार्थं च अधिकतात्कालिकतापूर्वकं कार्यं कुर्वन्तु।

भाजपा अध्यक्षः जगतप्रकाशनड्डा सहितं पञ्च नवीनैः सदस्यैः राज्यसभा सदस्यत्वेन शपथं ग्रहीतम्

भारतीय-जनता-दलस्य अध्यक्षः जगतप्रकाशनड्डा सहितं पञ्चनवीनाः सदस्याः गतदिने राज्यसभायाः सदस्यत्वेन शपथं ग्रहीतवन्तः। उपाध्यक्षः राज्यसभा अध्यक्षश्च जगदीपधनखरः सदस्येभ्यः शपथं कारितवान्। भाजपातः अशोकरावशंकररावचवनः, चुन्नीलालगरासिया च, तृणमूलकाङ्ग्रेसतः सुष्मितादेवः, मोहम्मदनादिमुलहकः च, काङ्ग्रेसतः अनिलकुमारयादवमन्दादी च अन्यतमेषु सन्ति

केन्द्रीय अन्वेषणब्यूरो इत्यनेन सम्पूर्णे भारते शिशुव्यापारजालं भग्नं कृतम्

केन्द्रीय अन्वेषणब्यूरो, सीबीआई इत्यनेन सम्पूर्णे भारते शिशुव्यापारजालं भग्नं कृतम्। दिल्ली-हरियाणा-प्रदेयोः सप्तस्थानेषु सीबीआई-इत्यनेन अन्वेषणं कृतम्। शल्यक्रियायाः समये केवलं सार्धदिनस्य १५ दिवसस्य च द्वौ बालकौ एकमासस्य च बालिकायाः उद्धारः अभवत्। अन्वेषणकाले ५.५ लक्षरूप्यकाणि अन्यप्रपत्राणि च प्राप्तानि। सीबीआई इत्यनेन सप्त-अभियुक्ताः अपि गृहीताः। एतावता अन्वेषणेन ज्ञातं यत् अभियुक्ताः विज्ञापनद्वारा, फेसबुकपृष्ठेषु, व्हाट्सएप्पसमूहेषु इत्यादिषु सामाजिकमाध्यममञ्जेषु सम्पूर्णभारतात् दत्तकग्रहणं याचमानैः निःसन्ततिदम्पतीभिः सह सम्बद्धाः सन्ति। कथितं यत् एषः समूहः वास्तविकमातृपितृभ्यः अपि च मातृभ्यः शिशुन् क्रीत्वा प्रतिबालकं ४ तः ६ लक्षरूप्यकाणां मूल्येन विक्रयन्ति।

अयोध्याधिपः साम्प्रतं राम! मुक्तः

त्वया दुःखतस्तारिताः वन्यलोकाः, त्वया कष्टमुक्तीकृताः भक्तलोकाः। त्वया मर्दिताः दुर्धराः राक्षसाश्च, भवेद्भद्रदो मे सदा रामभद्र! ॥१॥
तव स्पर्शमात्रेण सीतापते! हे!, अहल्याऽभवत् प्रस्तरात् मातृकल्पादृशोः कोपमात्रेण ते रामचन्द्र! समुद्रोऽवलेपं द्रुतं त्यक्तवान् सः ॥२॥
समग्रारिवर्गान् तथारिष्टविघ्नान्, मदीयेऽत्र स्युः जीवने विद्यमानान्। महावीर! हे राम! तान् ध्वंसयेथाः ममाभीष्टजातान् सदा पूरयेथाः ॥३॥
अरण्येषु यत्कष्टमासीत् त्वदीयं, तदग्रे मदीयं तु भातीह ह्यल्पम्। परं हे दयालो! जगत्तारकोऽसि, ममापद्रुणान् राम! निस्तारयेस्त्वम् ॥४॥
श्रुतं तत्कथायां पुराऽरण्यवासः, पितुर्वाक्यमात्रेण तत्स्वीकृतोऽभूत्। तदावश्यकं तान् मुनीन् रक्षितुञ्च, परं म्लेच्छकैस्ते कलौ तद्विचित्रः ॥५॥
मतार्थं प्रतुष्टीकृते म्लेच्छकानां, तदा राजनीत्या कृता किङ्करास्ते। समाजे समे भ्रातृचारारुजा ते, पराभूतलोकाः वसन्ति स्म देशे ॥६॥
अवैधेन कांग्रेसकृत्येन तेन, कठोरार्गलैः लौहजालैः निगड्य। कुटीरे निवस्तुं त्वमासीः निबद्धः, अयोध्याधिपः साम्प्रतं त्वं विमुक्तः ॥७॥
तदाऽरण्यवासः त्वया यापितो यः, तदासीत् चतुश्चोत्तरं पञ्च, पञ्च। वने कांगरेसेन सम्प्रेषितं यत्, तदासीत् शतं वर्षतोऽल्पं पदेन ॥८॥
तदा रामभक्तैश्च न्यायालयाग्रे, प्रमाणे प्रदत्तेऽपि शात्राङ्गभूते। न चाङ्गीकृतं वस्तुतस्तथ्यरूपं, निरुद्धाश्च कारागृहे रामभक्ताः ॥९॥
प्रकर्षं विरोधं प्रकाशयत्र देशे, जनैः निश्चिता रामभक्तिः समाजे। तदान्दोलनं राम! भक्तैः कृतं तत्, तदर्थं स्व-वक्षेषु सोढाः प्रहाराः ॥१०॥
जनाः रामभक्ताः भवेयुर्न देशे, विना कारणं दण्डिताः शासनैस्ते। तदान्दोलनं भीषणं जातमासीत्, फलत्वेन रामस्य जाता प्रतिष्ठा ॥११॥

हिमसंस्कृतवार्ता:

डॉ. युवराज भट्टराई
समवाप्तसाहित्याकादेमीयुवपुरस्कारः

Follow us on
Facebook
@himsanskritnews

शिक्षाविभागेन 31 धावनांकैः पराजितं होमगार्ड कमांडेंट दलम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. अमित शर्मा

बाघलप्रेसक्लब अर्की इत्यनेन मैत्रीक्रीडा-प्रतियोगितायाः आयोजनम् अर्कीस्थिते अर्जुनक्रीडांगणे कृतम्। प्रथम उपान्त्यचक्रे शिक्षाविभागेन जलशक्तिविभागस्य (IPH) दलं 18 धावनांकैः पराजितम्। टॉसमिति विजित्य शिक्षाविभागेन फलकक्रीडा इति चयनिता। चमनस्य विस्फोटक 53 धावनांकानां साहाय्येन शिक्षाविभागेन 10 कन्दुचक्रेषु 72 धावनांकाः अर्जिताः। लक्ष्यप्राप्तिक्रमे जलशक्तिविभागस्य दलस्य प्रारम्भः सुदृढः नाभवत्। 10 कन्दुचक्रेषु 54 धावनांकानेव अर्जितवान्। स्वकीय उत्कृष्ट प्रदर्शनाय चमनः स्पर्धापुरुषः चयनितः।

द्वितीये उपान्त्यचक्रे होमगार्ड कमांडेंट दलेन एडवोकेट एकादशदलं 10 धावनांकैः पराजितम्। अन्तिमा स्पर्धा शिक्षाविभाग- होमगार्डकमांडेंटदलयोः मध्ये अभवत्। टॉसमिति विजित्य शिक्षा विभागेन फलकक्रीडा चयनिता। चमनः 22, मुनिकः 30 इत्यनयोः साहाय्येन शिक्षाविभागेन 10 कन्दुचक्रेषु 79 धावनांकाः अर्जिताः। लक्ष्यप्राप्तिक्रमे होमगार्डकमांडेंट दलं 10 कन्दुचक्रेषु केवल 48 धावनांकान् एव अर्जितवान्। स्वकीयोत्तमप्रदर्शनाय मुनेकः स्पर्धापुरुषः तथा चमनः श्रृंखलापुरुषः, हरीशः सर्वोत्तमकन्दुकक्षेपकः, लीलादत्तः सर्वोत्तमफलकक्रीडकः चयनितः। अस्मिन् अवसरे मुख्यातिथिः उपमण्डलाधिकारी (नागरिक) यादवेन्द्र पॉलः, विशिष्टातिथिः नगरपंचायत अध्यक्षः अनुजगुप्ता आस्ताम्। विजेता दलनायकः कामेश्वरशर्मा अस्य श्रेयः स्वकीयदलस्य सर्वेभ्यः क्रीडकेभ्यः दत्तवान् तथा अवदत् यत् क्रीडा क्रीडाभावनया भवितव्या, विजेतुं च दलस्य सर्वेषां क्रीडकानां सामञ्जस्यम् अत्यावश्यकमस्ति। तेनोक्तं यत् मम सौभाग्यमेतत् यत् अस्यां प्रतियोगितायां दलनायकस्य दायित्वं मामोपरि आसीत्। चमनः, रवीन्द्रसहितं दलस्य सर्वे क्रीडकाः प्रतिपदं मम सहयोगं कृतवन्तः।

सूर्यकिरणचिकित्सायाः के सिद्धान्ताः सन्ति ?

सूर्यकिरणचिकित्सायाः अनुसारं भिन्नवर्णानां भिन्नाः गुणाः भवन्ति। रक्तवर्णः उत्साहं जनयति, नीलवर्णः बलं जनयति। एतेषां वर्णानाम् लाभं प्राप्तुं अष्ट-नवघण्टापर्यन्तं वर्णपुटेषु जलं स्थापयित्वा सेवनं भवति। मानवशरीरं रासायनिकतत्त्वैः निर्मितम् अस्ति। वर्णः रासायनिकमिश्रणम् अस्ति। शरीरस्य वर्णः तस्मिन् अङ्गे प्रचुरतया वर्तमानेन वर्णप्रकारेण निर्धारितः भवति। यथा त्वक्वर्णः गोधूमवर्णः, केशवर्णः

कृष्णः, नेत्रगोलकवर्णः श्वेतः च भवति। शरीरे कस्यचित् वर्णविशेषस्य वर्धनेन न्यूनतायाः वा कारणेन रोगस्य लक्षणं दृश्यते, यथा रक्तस्य अभावः शरीरे रक्तवर्णस्य अभावस्य लक्षणम्, सूर्यः आरोग्यस्य, जीवनस्य च भण्डारः अस्ति। सूर्येण सह यथा यथा अधिकः सम्पर्कः भवति तथा तथा स्वस्थः भविष्यति। ये जनाः स्वगृहं वातायनं पिहितं कुर्वन्ति, सूर्यप्रकाशं गृहे न प्रविशन्ति, ते सर्वदा रोगाक्रान्ताः एव तिष्ठन्ति। यत्र सूर्यस्य किरणाः यत्र गच्छन्ति तत्र तत्र रोगस्य कीटाणुः स्वयमेव म्रियते, रोगाः च निरामयाः भवन्ति। सूर्यः स्वकिरणैः अनेकप्रकारस्य आवश्यकतत्त्वानां वर्षणं करोति, शरीरे तानि तत्त्वानि सेवनेन असाध्यरोगाः अपि निवारयितुं शक्यन्ते

वेदेषु सूर्यकिरणचिकित्साविधिः

नानाविधाः रोगाः सूर्यकिरणैः नश्यन्ति। वाष्पस्नानस्य लाभः सूर्यस्नानस्य समानः एव भवति। सूर्यस्नानेन छिद्राणि उद्घाटितानि भवन्ति तथा च शरीरं पर्याप्तमात्रायां स्वेदं करोति, शरीरस्य अन्तः मलानि द्रवन्ति बहिः आगच्छन्ति च। यस्य कारणात् स्वास्थ्ये सुधारः भवति। सूर्ये बहिः भ्रमितुं न शक्यमाणानां गावानां दुग्धेषु विटामिन-डी महत्त्वपूर्णमात्रायां न दृश्यते, अथर्ववेदे सूर्यकिरणैः रोगाणां चिकित्साविषये चर्चा अस्ति। अथर्ववेदकाण्डे १ सूक्ते २२- ९. प्रत्येकं व्यक्तिः स्वगृहे सहजतया तस्य उपयोगं कर्तुं शक्नोति। तेन स्वशरीरस्य व्याधितः रक्षणं वा रोगनिवृत्तिः वा प्राप्तुं शक्नोति। सूर्यचिकित्सायाः स्वकीयाः सिद्धान्ताः सन्ति ये सर्वथा स्वाभाविकाः सन्ति।

ग्रीष्मकालस्य तप्ततापस्य कारणेन स्वस्थतायाः स्थाने रोगी पतति यः कतिपयेषु क्षणेषु शरीरं तप्तं करोति, परन्तु प्राचीनग्रन्थे अथर्ववेदे प्रातःकाले सूर्यस्नानं हृदयस्य स्वस्थतां स्थापयितुं प्रभावी उपायः इति वर्णितम् अस्ति उच्यते यत् सूर्योदये सूर्यस्य रक्तकिरणं सेवते कदापि हृदयरोगः न भवति। यथा भवन्तः सर्वे जानन्ति यत् सूर्यप्रकाशस्य सप्तवर्णाः सन्ति। तेषु सप्तवर्णेषु प्रत्येकस्य भिन्नः स्वभावः भवति। भिन्नप्रकारस्य लाभं ददाति। एतत् मनसि कृत्वा वयं भवद्भ्यः तेषां सप्तवर्णानां विषये विशेषसूचनाः ददामः येन भवन्तः तेषां लाभं प्राप्नुवन्ति। क्रमशः सुधा साठ्ये मुंबई।

sudha_sathaye@yahoo.com